

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 27. kimovca 1860.

List 20.

Ave Marija.

Starček bil je siv z imenom Hugo,
Vitez hraber, častnik spoštovan,
Sit blagá, časti, svetá, zdaj drago
Če življenje v ostrim samostan'.

V samostan ves plah gre pred glavarja.
Brat med brati rad nar manjš' bi bil;
V sveti red glavar ga pregovarja,
In brevir de naj bi se učil.

Starček noč in dan si glavo beli,
Ko brevir popevat' se uči.
Zanj Bogá so bratje prosit' jeli.
Ker le malo v glavi obderži.

V glavi ostane „Ave“ le „Marija,“
Ravno to pa vtisne si v serce,
Druz'ga nič kot Ave le Marija
Mu v spomin, mu živo v serce gre.

Ave mu Marija v sercu, glavi
Ze doni, ko zarjica napoč'.
Serčno „Ave!“ se glasi k višavi,
Ko priplava tiha črna noč.

Ave mu Marija bil nagovor,
Ave vedno bil njegov pozdrav,
Ave mu Marija bil pregovor,
Ave le Marija molil prav.

Ga zaziblje angelj v sladko spanje.
Sliši se razumno mili glas:
Ave o Marija! se mu sanje.
Ki v Marijo misli vsaki čas.

Bil li zdrav je, al je grenko zbolel,
Zlata zarja, dan bil, al večer:
Ave on Marija vselej molil,
In častil Marijo, Božjo hčer.

Ko mu angelj smertni kelh prinese,
Ga nemila smert mori s kosó.
On v Marijo upa, se zanesa,
Ave! zdihne, dušo dá v nebo.

V hladni grob telo je položeno,
'z serca zrane bela lilija,
Bog pa v liljno perje pozlačeno
Je zapisal: Ave Marija!

Marešič.

Veseli dan v Laščah.

Veseli dan je bil za Laško faro, ko so pred štirimi léti tadanji prošt Ljubljanski, ranjki gosp. Simon Ladinig vkladni ali vogelni kamen nove cerkve vložili in blagoslovili. Veseli dan je bil, ko so pred dvema létama dosluženi dekan, sadanji Šentruperški fajmošter v. č. gosp. Vincenci Vovk novo cerkev za opravljanje Božje službe slovesno blagoslovljali. Veseli dan je bil tudi, ko so nove, sprelepo postavljene in vbrane orgle vpervič zapele. Veseli dan je bil, ko so prečastiti gosp. O. Kalist Omejc novi lepi križev pot, ki mu enaciga ni lahko najti, v zadobljenje odpustkov žegnali.

Tode se nad vse vesel dan je bil za Laško faro, ko so naš vis. čast. milostljivi škof in knez gosp. Jernej XVI. nedeljo po binkostih, t. j., 16. t. m. kimovca imenovano cerkev rojstva matere Božje posvečevali, in jo po besedah pridigarjevih kakor nevesto z Jezusam Kristusam, nebeškim Zeninam zaročili. Od tega dneva se je po vsi pravici lahko reklo: „To je dan, kteriga je Gospod napravil; veselimo in radujmo se ob njem!“

Že na meji dekanije pred slavnim obokom in vencam 15. t. m. od častniga okrajniga predstojništva in v. č. gosp. dekana spodobno sprejeti so Njih Milost najpervo v Turjaku z voza stopili, ter cerkev in grad s svojim obiskanjem blagovoljno počastili. Povsod, kodar so se peljali, z velikim veseljem in častjo sprejemani, so tisto saboto opoldan med zvonjenjem in streljanjem skozi slavnice oboke in vence že v praznično opravljene Lašče došli, kjer so popoldan svetinje seboj prinesene ali ostanke trupel svetih martnikov in marternic (ss. Mohorja in Fortunata, Gereona in tovaršev, Justina in Kristine) v zali, zato pripravljeni šotor postavili, pred katerim so se potem do pozne noči združene molitve opravljale in hvalne pesmi prepevale, zjutraj za rano pa daritve sv. maše obhajale.

V nedeljo potem, t. j., 16. t. m. ob sedmih se je pričelo posvečevanje ondote cerkve. (Obredi tega posvečevanja so v „Zg. Danici“ že razloženi bili ob času, ko je bila Ternovska cerkev v Ljubljani posvečena.) Zmed duhovšine so bili pričujoči 4 dekani in kakih 32 družih gospodov; clo 84letni častitljivi starček gosp. Gašper Subel, Dobrepoljski fajmošter, patron Laške fare, so se potrudili k ti slovesnosti priti. Okoli in okoli cerkve so bile smrečice z zelenjem prepletene; pri vhodu pa je bil slavljeni obok z vencam, v katerim je bil napis: *Ave Consecrator te, MplLi genlricis Del!* (Pozdravljen bodi Posvečevavec cerkve Božje Porodnice!) Ob stranéh pa sta molela dva silno visoka mlaja v sinji zrak, znad kterih ste vihrale dve banderci kot znamenje zmage kraljestva Božjiga nad kraljestvam peklenskim. Ravno tako je bila cerkev znotraj osnažena in ozaljšana, kolikor se je dalo storiti, pripravljena kot nevesta svojimu Zeninu Jezusu Kristusu. Med opravilam omenjeniga posvečevanja je bila še zunej cerkve pridiga, ki so jo imeli vis. čast. gospod korar dr. Pogacar z lepo, umevno in serčno besedo, s katero so verne in zlasti Laške farane živo opominjali, povsod in vselej v Boga vse zaupanje imeti, pri njem pomoči in tolažbe iskati v vsih okolišinah, in le po tem hrepeneti in si vse prizadevati za to, kar je zgorej, ne za to, kar je na zemlji.

Potem je bilo posvečevanje velikiga altarja, vzdovanje svetinj v altarni kamen in posvečevanje dvanajstih križev po cerkvi kot znamenj dvanajstih apostelnov, stebrov svete Cerkve. Po dokončanim posvečevanju je bila slovesna peta maša, ki so jo vis. čast. milostljivi vikš duhovni pastir sami imeli. Med sv. mašo je bilo tudi darovanje ali ofer za cerkvene potrebe. Takó je bilo okoli pöli ene vse lepo

in srečno in spodbudno skončano. Naj se s tem izreče tudi očitna pohvala vsim pevcam pred altarjem in na koru, ki so s svojim lepim, vbranim petjem k povikšanju Božje časti, k olepšanju svetiga opravila in pobožnemu povzdigovanju sere pripomogli.

Kakor je prijetno otrokam zbranim biti okrog svojiga dobriga očeta, ravno tako srečne smo se čutili vsi zbrani pri kosilu okrog svojiga ljubeznjiviga vikšiga duhovniga Očeta. Spolnjene se vidijo nad Njimi besede sv. Avguština: Ako hočeš velik biti, začni v majhnim. Vse se je prosto gibalo, vse je bilo jasniga in veseliga lica v Njih pričujočnosti. In ko so domači gosp. fajmošter milostivimu škofu zdravico napili, se jim zahvalili za čast in dobroto cerkvi in fari skazano, in jim za čas in večnost vse dobro vošili; so na to Njih Milost nekako tako odgovorili: „Ne meni, veliko-več Vam, gospod fajmošter! gre v tej reči vsa hvala. Človek, stvarjen za Boga, potrebuje vidne hiše za Božje češenje, de se po tem, kar je vidniga, povzdigne do tega, kar je nevidniga. Vi ste v tej reči veliko storili, ker ste častitljiv tempelj postavili Narviksimu. Ko bodo naše trupla že davno v prah se zdobile, bo cerkev še stala v čast Božjo in zveličanje duš. Torej Bog živi Vas in tistiga, ki Vam je osnovo napravil (v. č. g. Vinc. Vovk)!“ — „Živi!“ je zadonelo in se razlegalo po obédnici.

V ponedeljek potem, t. j., 17. t. m. so pa Njih Milost ob osmih sv. mašo imeli, po sv. maši žegen dali z Nar-svetejšim, na to pa zakrament sv. birme 747 birmancam iz domače in bližnjih fará delili, kar je do enajstih terpelo. Pri veselim kosilu pa so potem domači gospod dekan milostljivimu škofu v imenu vse pričujoče in dekanijske duhovšine zdravico napili, in serčne želje izrekli, naj jih ljubi Bog še dolgo let ohrani v povikšanje svoje časti, Njim v večji zaslužnje, in v prid in blagor cele škofije. Na to so Njih Milost nekako s temi besedami odgovorili: „Ako-ravno sim že poprej duhovšino Ljubljanske škofije spošto-vanja vredno spoznal, se je skozi te tedne, kar sim med Vami, to moje spoštovanje le še povikšalo. Dobro spoznate, častitljivi gospodje! potrebe sedanjiga časa in dolžnosti svoji-ga poklica; truditi in vojskovati se moramo. Imejte po-terpljenje z mojimi slabostmi, ki jih tudi jez dobro spoznam. Trudimo pa in vojskujmo se vsi v edinosti; saj kolikor je na meni, je to moja trdna volja.“ — „Živi!“ je spet na-dušeno zadonelo, pa z ginjenim sercam. Koga bi ne gi-nile take besede iz ust vikšiga duhovniga pastirja!

Popoldan okoli štirih so po prijaznim poslovilu Lašče zapustili, in proti Ljubljani nazaj se vernili. Mi pa za Njimi še zakličemo: Bog jih ohrani dolgo let v svojo čast, in v prid in blagor vse škofije! — Vsim dobrotnikom, pri-jatlam in rojakam Laške fare, duhovnam in družim gospo-dam, tudi vsim, kateri so kdaj v tej fari živeli ali duhovno službo opravljali, pa rečem zdaj še: Bog Vam poverni vse, kar ste za cerkev že dali in kar bote še dali! Saj veste, de se dela vse iz dobrot in darov; potrebe pa so še velike, posebno za tri altarje. V torik so bile pa Lašče počastene s prihodam prečastitiga véliciga namest-nika Ignacija Mraka, našiga rojaka in misijonarja iz Ame-rike. Z Bogam! A. P.

Gregor Kemperle.

Nektere čertice iz njegoviga življenja.

(Dalje.)

To naglo napredovanje je s posebnim veseljem napol-novalo slavniga njegoviga podpornika in vodja dr. Pogačar-ja, in misliti so jeli, kako bi se priložnost dobila, de bi se mladi umetnik, ki je v kratkim času se tako povzdignil, bolj izučiti zamogel. Sklenili so bili, ga v Rim poslati, de bi bil v tem večnim mestu vidil slavne dela, ki se jim svet prečuditi ne more in bi se izuril po zgledih in v sredi slo-večih mož, katerih neumerle imena nam zgodovina nazna-

nuje. Že je bilo skorej vse pripravljeno. V enim letu bi bil imel sedmo in osmo šolo doveršiti in vesoljno spraševanje opraviti. S tem bi bil eno léto prihitel in ga v Rimu vsega v imenovani namen obrnil. Potem bi bil še v Rimu ostal in tam bogoslovje zveršil, zraven pa še kako uro se z risanjem pečal, de bi se bil bolj in bolj izuril. Že je bilo vse lepo osnovano; milostljivi ranjki škof so bili že tudi v to dovolili, in tudi v Rimu je bilo vse zanj pozvedeno in pripravljeno, kar bi bilo k njegovi bogoslovski in umetniški omiki tekuiti zamoglo. Pri svoji bistri glavi in vedni pridnosti bi bil lahko vse spolnil in svoj namen dosegel. Ali prišli so zadržki, in ta reč je zaostala. Spoznali so vneti vodja alojzjanski, de mora že Božja volja biti, de se je drugač izšlo. — V sedmi šoli se je njegovo dušno življenje zlo spremenilo. O velikonočnih duhovnih vajah, ki so bile tudi na gimnazii vpeljane, in ki se v Alojzjeviši posebno lepo opravljajo, je njegov duh novo moč dobil. Zrastle so mu peruti, de se je prosteje vzdignil v lepe višave popolnamosti. — Naglo je jel v vsih čednostih rasti, ki so se v lep venec notranjiga življenja sklepale. Posebno priserčne molitve se je ves navzel, in pričel je lepo, srečno življenje z Bogam in v Bogu. Svétu je popolnoma odmerl; ni se več pečal za nobeno reč, ktere mu mar ni bilo, in ktera bi mu bila njegov serčni mir motiti utegnila. Vse njegovo djanje je bilo nekaka ljubeznjiva sladkost, ki je vsakiga, kdor ga je poznal, ginila in na se vlekla. Njegov duh je bil vedno z Bogam sklenjen, in velikrat je pri svo-jih opravilih kar obstal in proti nebu gledaje se serčno z Bogam pogovarjal. Od tega časa je tudi pričel pogostama k mizi Gospodovi pristopati, in veči del je vsak teden spre-jel svojiga ljubiga Jezusa. Obiskoval ga je tudi, kadar je priložnost imel, v svetim Rešnjim Telesu; in posebni za-deržki so mogli priti, de bi ne bil vsaj dvakrat na dan molil pred tronom svojiga Ljubiga v domači kapeli. — Za to lepo pobožnost ga je bil posebno nek duhovni prijatelj in vnet dušni vodnik vnel, pri katerem je nekaj dni o veliko-nočnih praznikih preživel. — Še celo o vélikih šolskih praz-nikih ni tega opustil. V tem dušnim stanu je jel svoje dolžnosti le še bolj natanko spolnovati, in kamor se je obrnil, česar se je lotil, vse je slavno dokončal. Kakor čolnič po tihem jezeru na vse strani, kamor ga oberneš, enako hitro plava, ravno tako so bile tudi njegovimu mir-nimu duhu vse pota odperte. Nikdar se ni prehitel, ampak zlagama je vse opravljal, in le igral se je z naj težjimi nalogami. — Po sedmi šoli je skorej vse šolske praznike v Ljubljani ostal, in v tem času se veči del s slikarijo (malarijo) pečal. Komaj si je nekoliko trenutkov počitka čez dan privošil, in sam potoži v prijateljskem pismu, de njegovo zdravje peša, in de večkrat persi preveč terpé. — V osmi šoli je krepko stopal po lepi poti, ki jo je bil s toliko gorečnostjo pričel, in zmiraj više se je dvigal v uče-nosti in popolnamosti. Nikjer se ni zanemaril, in povsod, kjer se je poprijel, je izverstno napredoval, vender je bil petje skoraj popolnoma opustil, ker čutil se je že presla-biga v persih. Tudi šolskih opravkov je bilo več kot sicer, ker zadnje veliko spraševanje gotovo le vsakimu, če je še tako uren, nekoliko več opraviti daje. Ali njegov trud tudi ni bil zastonj. Rekel bi, de gotovo še nobeden, ne le v Ljubljani, ampak v vsem velikim cesarstvu ni splošniga spraševanja (mature) tako slavno zveršil kakor on. Vsi učeniki so se tako rekoč skušali, kdo mu bo bolji spričevanje nje-gove pridnosti dal. Verh navadnih šolskih vednost je tudi francoski in laški jezik v tem spričevalu, in začudeno pre-gleduje okó lepo cvetje še mladiga drevesa, ki je toliko blaziga sadú obetalo; — ali Bog je bil drugači sklenil! — Po osmi šoli si je bogoslovje zvolil. Bal se je sicer ne-koliko za svoje zdravje, ali vdal se je vsega Bogu, in le njegov je hotel biti. Vender se je bilo med vélikimi šol-skimi prazniki po osmi šoli nekoliko spremenilo. V Alojz-jeviši je bil napravljen domači uk in sicer za drugo latinsko

šolo; sčasoma je imela vsa gimnazija domá biti, de bi se bili mladenči ves čas s posebnim oziranjem na duhovski stan odgojevali. Ta lepa misel je Alojzjevišniga vodja že davno popred vnela, pa mnoge ovire in težave so se izsnovale, in le dve léti je imelo Alojzjeviše domač uk. Precej po osmi šoli je bil Kemperle v to namenjen, de bi bil pri učenju pomagal. Prečastiti ranjki škof so bili radi dovolili, de je Kemperle tudi v Alojzjeviši stanoval, ker lepi vert je mnogo koristil kazal za njegovo slabo zdravje. Tudi ga niso skerbni Alojzjevišni vodja z ničimur težili; veseli so bili, de so ga smeli obderžati, ker je z zgledom svojiga lepiga obnašanja druge vnel, in s svojo gorečo molitvijo Božjiga blagoslova prosil za mladenče, med katerimi je živel. Veliko časa je v molitev obračal in v kratkim se je bil privadil tudi notranje molitve in premišljevanja, in se povzdignil na visoko stopnjo duhovniga življenja. Učil je naravoslovje le dve uri na teden, kar mu ni veliko časa jemalo; le kadar je mogel delj časa govoriti, mu je nekoliko persi težilo. — S posebno pridnostjo se je bogoslovja poprijel, in kakor povsod, je še posebno tukaj napredoval. Bil je bogoslovec z dušo in s telesom, in slavno je dokončal prvo leto. Vsak učenik je rekel, de takiga učenca še ni imel, in de je čast za vse, ki so z njim živeli. Ali škoda za to lepo življenje, de mu je bilo tako malo časa odločeniga! Z drugim letom njegoviga bogoslovskiga učenja je jela zala zvezda zapadati. Ostal je tudi v tem letu še v Alojzjeviši. Pridin je bil kakor zmiraj, in ni se samo s tem pečal, kar je mogel, ampak bral je zraven veliko družiga, in ne le po-verhama: vse je pretehtal, in vedil je kakor pridna čbelica iz vsake cvetlice med izserkati.

Kakor je bil že dobrega spomina, si je vender še zraven kaj zapisal, de je tudi pozneje še lahko visoke misli in lepe izreke slavnih mož povzel in pogledal in si jih zopet v serce vtisnil. Posebno rad je bral „Vaje popolnamosti“ O. Rodrigueza, in pa sv. Avgüstina. Sveto pismo stare zaveze je bral hebrejsko in tu in tam si je kaj zapisal. Preroka Izaija je posebno rad prebiral. Verh tega morebiti nekoliko prenapetiga učenja je tudi v Alojzjeviši nekoliko več učil. Prihajal pa je zmiraj slabji. Prav ljubeznjivo je z ramami zmaknil, prav milo se posmehljaj, kadar ga je kdor poprašal, kako mu je. Perviga pol leta je še končal in pa z navadno izverstnostjo, ali družiga pol leta je jel na zdravji bolj in bolj pešati. Posebno govorjenje mu je persi zlo težilo. Mnogo mu jih je svetovalo, de naj gre iz Ljubljane, kamor si bodi na deželo, in si nekoliko spočije, ker se je bilo upati, de mu bo odleglo. Rad je poslušal dobre svete, in tudi milostljivi ranjki škof so mu z veseljem dovolili prošnjo. Šel je k častitimu dekanu gosp. F. Kramarju v staro Loko, ki so ga prav ljubeznjivo sprejeli in po očetovsko zanj skerbili. Ali ta sprememba mu je le malo pomagala. Kašelj ga je jel posebno ponoči huje nadlegovati. Vender je še počasi lazil okoli Loke, tode s palico je mogel podpirati svoje še tako mlade noge. Pomagal si je s to in uno rečjo, ali le malo mu je odlegalo. Jele so ga dušne in telesne moči popušati, njegova umetna roka, ki mu je sicer tako gladko tekla, se je začela tresti, in vsaka verstica njegoviga pisanja razodevati njegov nevarni stan. Prišel je v staro Loko konec maja in sicer binkoštni torek 1858, in 12. julija je imel zadnjič pero v roki. Začel je tudi sam spoznavati nevarnost, in vsega se je zročil svojimu ljubimu Jezusu. Spomin ga je začel zapušati, in le s posebno težavo je govoril. Tudi huje je pričel kašljati in bolj iz sebe metati. Vse upanje je jelo ugasovati, in tudi sam je mirno pričakoval ure, ki ga je imela skleniti za vekomaj z ljubim nebeškim Ženinam, in ga rešiti tolikiga terpljenja. Bral je v svoji boleznii posebno rad „Nebeško krono“ O. Stögerja in „Nočne misli“ sv. Avgüstina. S tem se je dvigal visoko nad vse posvetno, in je hrepenel po lepoti nebeških višav. Lahko mu je bilo vse terpljenje v oziru

na neskončno veselje nebeško, in vdan v Božjo voljo je pričakoval prihoda Gospodoviga. Oziral se je s serčno ljubeznijo na podobo svojiga križaniga Jezusa, ki mu je nasproti postelje visela, in lahko — sladko mu je bilo terpljenje, ki ga je ljubeznjivimu Zveličarju podobniga delalo. Vsak teden je tudi v svoji boleznii prejel svete zakramente. Tako se je približevala britka ura, ki je končala tek njegovih kratkih dni. Serčno zedinjen s svojim Bogom, za kteriga je ves gorel, je mirno zaspal 19. avgusta 1858. Lepo je bilo njegovo življenje, kako bi ne bila tudi njegova smert cenljiva v očeh Gospodovih? — Pokopati so ga bili prišli sami vodja iz Alojzjeviše, prečastiti kanonik dr. Pogacar, pod čigar varstvom je jela lepa cvetlica razprostrati zalo evice svojih čednost in razlivati krog sebe lepe dišave svojiga življenja. Prišlo je bilo tudi nekoliko bogoslovcev slovesnost njegoviga pogreba poviksati, ki so mu na grobu še prav serčno in ginjaivo zapeli. Le malo besed so zamogli na grobu govoriti spoštovani kanonik od njegovih lepih čednost, preveč so bili ginjeni in solze so jim glas zapirale o spominu zgube ljubljeniga mladenča.

Naj njegovo mlado telo mirno v Gospodu počiva, njegov duh naj pa med nami ostane in nam vplameni ljubezen do čednosti, de ne bomo drevju podobni, ki le prazno, šumeče perje rodi in vedno brez sadu drugim boljšim drevescam senco dela in prostor krati. On pa naj nam sprositi v družbi sv. Alojzija, sv. Stanislava in družih svetnikov, kterim je, kakor smemo zanesljivo upati, pristet, in kterih zglede je tako skerbno posnemal, od Boga milost, de se nam serca vnamejo za nebesa — za Boga in njegovo čast, de svetu odmerjemo in vender za zveličanje neumerjočih duš ves svoj trud z veseljem darujemo. Tudi življenje ni prevelika daritev, če jo Bogu na altar ljubezni položimo.

(Konec nasled.)

Kakošen konec so imeli preganjavci papežev.

(Dalje.)

„Od prvih neverskih preganjavcev preidemo k krivoverškim, in tu imamo cesarja Konstancija, napetiga prijatla in pomočnika arijanskih krivovercev. Letá je bil papeža Liberija iz Rima v Tracijo pregnal. Kako pa je Konstancij sklenil? Njegovi dvorniki so z njim delali, kakor se jim je ljubilo in bil bi svoje kraljestvo zgubil, ko bi ne bil ob obnožji gore Tavra kar neprevidama umrl leta 361. Papeža Janeza I. je prevzetni gotiški kralj Teodorih silil, de je mogel v Carjigrad iti, in ko se je vernil, ga je v Raveni zapertiga deržal, ker z naklepi napuhneniga kralja ni bil zadovoljin. Kakošen je bil konec Teodorikov? V bitvi je revno zgubil svoje življenje. Anastazij, carjigraški cesar, je zasramoval poslance papeža Simaha, ki je cesarja nato izobčil ali preklical. Ta nesrečni vladar je po več puntih I. 518 od strele zadet umrl. Cesar Justinian I. je papeža Silverija in Vigilija v pregnanstvo iztirjal. Al odkar je s papeži jel gerdo delati, je bil tudi samosilnik svojih ljudstev, sam pa trinožen od Theodore, neke nesramne vlačuge, ki jo je bil za ženo vzel. Sv. Martin papež je bil od cesarja Konstancija II. preganjan, pregnan in terpinčen. Bil pa je preganjavec neusmiljeno umorjen I. 668. Andrej, sin imenitnika Troila, gre neki dan za njim v toplice s pretvezo, de mu hoče streči. Tamkej vzame vodno posodo in ga tako močno na glavo vdari, de ga do mertviga pobije. Cesar Justinian II. se je spoznal naravnost za sovražnika papeža Sergija, kteri ni poterdil cesarjevih pregreh in hudobij. In Justinijana je zadergnil nek ljudski hrup, odrezali so mu nos in ga poslali v pregnanstvo v Kersones. Zmed podobotrivskih cesarjev, sovražnikov in preganjavcev papežev in katoliške Cerkve, je umrl Teofil iz same serčne britkosti; Leon Armenec je bil od zakletnikov v cerkvi na kose razsekan; Leon IV. je umrl hude

smerti za gnjusnimi gnojili v glavi. Konstantin Kopronim je enako smert storil, in Nicefor je bil na vojski od Bulgarov ubit. Papeža Leona III. so preganjali tisti, ki bi bili mogli njegovi nar zvestejši prijatli in pomočniki biti. Bog pa je papeža prečudno varoval; iz Rima pregnan, se je zmagovito vrnil med ljudstvo, ki mu je slavno naproti prišlo. Karl veliki je bil oba preganjavca k smerti obsodil. Leon III. pa se je maševal kakor veliki mašnik, ker je od cesarja zanj milosti prosil in jo zadobil. Papež Janez VIII. je mogel na Francosko pribežati, se umakniti stiskanju Lamberta, vojvoda špolet-skiga, ki je v Rimu neslišane nasilstva počenjal. Kmal potem pa je bil Lambert iz svoje lastne vojvodine pregnan. Krescencij, ki je bil proti koncu 10. stoletja v Rimu punt napletel, se je hotel na papeževo mesto postaviti, in se je njegove časne vlade polastil, je bil ta konec storil, de je bil na povelje Otona III. na verh Angelskiga gradu obešen. Ljudolovec (demagog) Arnoldo iz Brěšije, ki je hotel papežu časno posest poropati, je bil v ječo veržen, sežgan in njegov pepel je bil v reko Tiberio zadegan, med tem ko so pa Rimljanje papežu Hadrijanu IV. zvestobo očitno prisegli. Kola Rienzi, ki se je bil l. 1354 tudi zadolžil prilastovanja vlade nad Rimam, je bil od razdraženiga ljudstva iz mesta izpujen, neki služabnik hiše Kolona (Colonna) mu je meč v serce sunil; in Rimljanje so njegovo kervoveče truplo na vislice obesili.⁴⁴

Iz tega vidimo, de so se že večkrat enake reči godile, kakor se zdaj godi; tode možje preganjavci in laški ropariči ne utegnejo zgodovine študirati, ker se jim preveč mudi krasti, slepariti, lagati, zapeljati in ropati, in pa — svojimu nesrečnimu cilu slepim in glubim naproti dirjati. Posvetnjaki pa tudi nimajo časa zgodovine prebirati, ker se jim preveč mudi. Garibaldita roparja hvalisati in ljudi šuntati. Konec sleherniga roparja so vislice (galge), naj že bojo take ali take. Noben posvetnjak tega ne bo pre naredil, ker: Bog je gospodar. (Konec nasl.)

Elizabeta Seton,

začetnica in prva prednica usmiljenih sester v zveznih državah severne Amerike.

(Konec.)

Prišel je čas in Bog je ljubeznjivo djanje tih Svojih hčer milostno razširil. Harlej, duhoven v Filadelfii, pride po nekatere sestre za ondotno ubožnico. Tri sestre zapusté materno hišo in odidejo, de bi bile matere nezmožnim dekliskim sirotam. Bilo jim je pa še poprej zročeno bolnike na Marijni gori oskerbovati in gospodinstvo opravljati.

Umerje pa 3. listopada 1816 Elizabeti Seton nedolžna in pobožna Rebeka. Pobožna vdanost, s katero je to grenko zgubo terpela, je bila vsi družbi spodbudljiv zgled. Večkrat je prišel viksi škof v tisti kraj, in vsaki krat je šel z večim čudenjem in bolj spodbujen od onod zavoljo vsiga, kar je vidil in slišal. In kdo neki bi ne bil z enacimi občutki navdan? Kdo je kdej obiskal uni hrib in uno dolino, ki sta bila Marii in Jožefu posvečena, de bi ne bil priča goreče pobožnosti njunih prebivavcov, njih posvečeniga poklica, njih svetih opravil, njih neprenehljive molitve in hvale svojiga Stvarnika, — kdo bi ne bil čutil, de je to posvečen kraj, na kteriga je Bog razlil polnost svojiga blagoslova in nad kterim Božji duh stanuje?

Leta 1817 so prosili tudi v novim Jorku nekterih usmiljenih sester za ondotno ubožnico. Napolnjena z gorečnostjo za Božjo čast in z ljubeznijo do bližnjiga, se je M. Seton silno veselila, de ji je bilo moč, Božje kraljestvo pomagati razširjati v dušah unih nezmožnih stvari. Prejden je svoje duhovne hčere v ta misijon poslala, jim je iz svoje skušnje in pobožnosti zveličavne nauke dala, ter jim priporočevala duha edinosti in ljubezni, zvesto spolnovanje svojih postáv, ljubeznjivo in pohlevno obnašanje. Iz njih blagorniga djanja v novim Jorku in iz mnozih cvetečih na-

práv, ki jih še oskerbujejo v ti deželi, se vidi, kako zvesto so dopolnovala nauke svoje previdne in bogoljubne prednice. V dopisovanji s svojimi sestrami je bila M. Seton ravno taciga duha in milote, kakor do unih, ki so bile krog njé.

Blizal pa se je čas, de je družba M. Seton zgubila njim neprecenljivo djanje in sveti zgled. V začetku leta 1819 jo je huda pljučnica skoz več tednov v stanovanji priderževala. Še ne prav ozdravljena je svojim sestram prostor za novo kapelo odkazovala, ki jo je že več let želela zidati in je pri ti priložnosti zopet poškodovala svoje zdravje. (Na tem mestu stoji zdaj lepa cerkev, ki je bila v majniku 1841 posvečena.) Od tistiga dné je čezdalje bolj pešala. V bolezní je večkrat svoje duhovne sestre krog postelje zbrala in jih opominovala, de naj zvesto spolnujejo postave svojiga reda kakor nar zanesljivši pomoček za razširjanje časti Božje in njih lastniga posvečevanja. Ko je bolezen hujši pritiskala in se je potreba kazala, ji poslednje pomočke svete vere podeliti, ni bilo treba ovinkov, ji to naznaniti. M. Seton je bila vsako čutilo svojiga serca, vsako prizadevanje svoje duše, vsako djanje svoje duše od tiste dobe Bogu darovala, ko jo je bil tako očitno v svojo službo poklical. Za neko plačilo njene zvestobe ji je bil Bog svoj mir dal, tisti mir, ki ga svet ne more dati, in ta mir je storil, de je s pohlevnostjo pričakovala trenutka svojiga posvetniga dokončanja. Obdajana od svoje zveste družbe, je ona sama pokojna ostala in jih prosila, de naj žalost krotijo in se ponižno podveržejo volji božjiga Učenika. V prav jasnim in spodbudnim duhu svoje molitve z unimi sklene, ki so za njo molile, skliče še enkrat sestre, jih opomni dolžnosti, kako naj si nasproti pomagajo in se ljubijo itd., in prosi vse za zamero, ako jih je kakor si bodi razžalila ali pohujšala. Tisto noč pred njeno smertjo ste dve sestri pri nji čuli. Proti jutru so bile znamenja bolj nepokojljive, ali njena duša je mirna ostala; nekako ob 4 začne neko vdajanje v Božjo voljo moliti, kar ji besede na ustnicah zastanejo in mirno umerje 4. pros. 1821 v svojim 46tim letu.

Opomba (g. Lavtizarja.) Samostan pri sv. Jožefu v Emitsburgu v državi Maryland baltimorske škofije, kar se iz tega izpiska razodeva, je začetna hiša usmiljenih sester v zveznih državah. Leta 1856 je bilo v tem materinskem samostanu 137 sester, zmed kterih je 30 obljuho storilo. V zveznih državah je 36 naprav, ki so v zavezi s to materinsko hišo; v vsim je čez 500 družnic. Sedanja prednica pri sv. Jožefu je Regina Smith.

V Little- Traverse-u v državi Mišigan na Severo-amerikanskim, v god sv. Franciska Salez. 1857.

Visokočastitljivimu O. B. K., svojimu nekdanjimu spovedniku, mnogozaslužnemu prijatlu bolnikov in oskerbniku v bolnišnici, posveti ta izpisek življenja kakor majhin dokaz svoje neprenehljive ljubezni in kakor slabo znamnje svojiga priserčniga veselja zavolj vpeljanja usmiljenih sester v Ljubljani

Njihov

pokorni sluga
Lorenc Lavtizar.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Ljubljanska stoljna cerkev je dobila nov spominek, namreč dopersno postavo ranjega škofa ljubljanskiga Antona Alojzija Wolfa. Domači umetnik, ljubljanski podobar gosp. Zajc jo je prav izvrstno iz kararskiga marmorja izdelal. Podstavo iz domačiga rudečkastiga marmorja iz Lesniga berda pa je prav čisto in lično naredil tudi domači kamenar gosp. Nace Toman. Dopersnica je postavljena v steno zra-ven altarja presv. Trojice s primernim latinskim napisam na podstavi. De bo pa spominek svoj namen dosegel, naj bi se njegovi gledavci tudi ranjega škofa duše spomnili, rekoč: „Bog mu daj večni mir in pokoj!“

Iz Ljubljane. Od 23. do 25. t. m. smo imeli v Ljubljani Milostniga škofa Lavantinskega prečastitljivega gospoda Antona Martina, ki so, spremljani od špirituala visokočast. gospoda Franca Kosarja, prišli našega Milostniga škofa obiskat. — Veliki defintor prečastitljivi gospod O. Salezi Volčič so 24. t. m. na svojim obiskovanji samostanov po Tirolskim prišli v Ljubljano in upamo, da se bodo naš slavn rojak kej delj časa pri nas mudili.

Iz Ljubljane. Vis. čast. veliki namestnik škofa Baraga gosp. Nace Mrak so že spet napravljeni na pot v Ameriko nazaj. Podali se bodo skoz Dunaj, Parsko in Francosko, in v dveh poslednjih deželah želé še kakih duhovnih pomočnikov pridobiti. V novim Jorku sta se jim 2 študenta ponudila, ako bodo med tem od škofa privoljenje dobili, da jih smejo seboj vzeti. Obljubili so v. č. gosp. general-vikari, ker ne morejo slehernimu pisariti, da bodo za vse v Danico naznanila pošiljali. Pripravljeni smo pa tudi z veseljem darove za ta ubožni misijon sprejemati in jih dalje odpravljati. Ker so Slovenci zvedili, v kakošnih okolišinah so njih rojaki v Ameriki, jih zanesljivo ne bodo pozabili, zakaj kar se v misijon pošlje, se pošlje kakor zaloga v nebesa.

Iz Ljubljane. Zavoljo dvestoletnice, odkar je sv. Vincencij Pavlan umerl, se bo po papeževim in škofovim dovoljenji tudi v cerkvi usmiljenih sester v Ljubljani (v Špitalu) osmina obhajala in bo tedaj terpela od danes do 4. prihodnjega mesca. Sklenjena je ta osmina s popolnoma odpustki, ki jih zamore enkrat ta čas zadobiti, kdor je kjer koli pri spovedi in sv. Obhajilu, da le za odpustke v namen sv. Očeta gre v špitalsko cerkev molit. Iz tega namena bo špitalska cerkev skoz celo osmino od 1/26 zjutraj do 7 zvečer odprta, in vsaki dan bote nar manj dve sveti maši (o 1/26 z žegnana, ob 8 tiha), o 1/26 zvečer bodo pa vsaki dan litanije sv. Vincencija.

S Postojne 23. kim. Njihovo Veličastvo, presvetla cesarica Marija Ana, se o svojim potovanji kaj radi mudijo v prijazni Postojni; radi tukaj ostajajo čez noč, še raji čez praznik, tako letas od 28. do 30. junija, in zopet 21. in 22. kimovca. Prosto in neopovirno se sprehajajo po tukajšnjih tratah, še raji pa obiskujejo farne cerkev sv. Štefana, perviga mučenca, in tukaj večkrat tudi slušajo sv. mašo. Poslednjič so se iz cerkve gredoč milostivo in prav prijazno glasili proti čast. gosp. dekanu Hicingerju: „Kako prijetno, kako ljubo je tukaj biti! Prav pri sereu mi je ta cerkev, tako lahko se tukaj da moliti! Naj molijo zame in za mojega cesarja!“ Njihovo Veličastvo so posebna prijateljica molitve, v pobožnosti podobni svoji sorodnici Marii Kristini, pred kratkim med zveličane šteti neapoljski kraljici. Svojo milovoljnost do Postojnske farne cerkve so že večkrat na znanje dali s posebnimi darili; lep mašni plajš, in pa na Dunaji malan križev pot je iz Njihove visoke dobrote. Zadnji pot pa so Njihovo Veličastvo blagovolili 400 gold. podeliti, naj bi se še druga notranja cerkvena priprava v novo omislila. Naj višji Gospod naj plača Njihovo milostno Presvetlost.

Tukajšnja farna cerkev je pa res tudi prav lepa in prijazna, k pobožnosti budna Božja hiša. Namesti nekdanje majhine gotične je bila l. 1777 sozidana po ljubi italijanski šegi. Srednji veliki del je osmerovoglina z obokom in dvema stranskima kapelama; sprednji in zadnji del sta enako osmerovoglini, v obliči pa stojita dva zvonika. Altarji so trije: veliki sv. Štefana je štukaturano delo, stranska prečisto spočete Device Marije in sv. Franciška Ser. sta kamnata. Orgle so dobro dunajsko delo z 18 spremeni; spovednice, prav lično izdelane, so v štirih posnetih voglih razstavljene, in kerstni kamen je v posebni kapelici. Zvonov ima cerkev petero, lepo vbranih z glasovi H, E, Gis, H, E; veliki tehta 42 centov. Cerkev je znotraj spodobno olepšana, s svetimi posodami in duhovnim oblačilam obilno in čedno previdena, kar so zlasti poprejšnji v. č. g. dekan

oskerbeli; vlni in letas je dobila tudi lepih novih bander, ko je poprej po primorski šegi imela na drogih gole posrebrene križe, s pisanimi in barvanimi vezili in trakovi. Po vsem takem se zamore misliti, zakaj de ta cerkev utegne Njihovemu ces. Veličastvu toliko všeč biti.

Desiravno je bila Postojna že davno dobro znan kraj v Notrajskim, ko so njeni grajsaki že l. 1149 imenovani, in je bila vedno prvi kraj na Pivki in bližnjim delu kamnitiga Krasa, je vendar pozno dobila lastniga duhovna; štela se je poprej pod staro Slavinsko faro, in še le l. 1645 je Volbenk bl. Enzthaler naredil vstanovilo za lastniga kaplana. Leta 1794 je bila tukaj fara vtemeljena, h kateri se je privzel del Slavinske in del Hrenovške fare, in l. 1843 je bila semkaj dana dekanija. Prvi farman (tako pravijo Notranjci namesti fajmoštra) je bil g. Jožef Venigar, in prvi dekan g. Franc Kramar. Toliko vam za danes bodi iz Postojne.

V teržaški gimnazii je bilo letas po ondodnim 10. letnim naznanilu konec leta 231 učencov, med njimi 199 katoličanov, 28 judov, 5 družih vercov; 154 je Teržačanov; po narodu 128 Italijanov, 49 Nemcev, 40 Slovencev, 15 diglotov (ki po 2 jezika govoré, kakor francosko-laškiga). Nemšina in italijansina se uči po 3 ali 2 uri na tedin zavezno po vsih redih; slovenšino najdemo le ko radovoljno tvarino s primerama malo učenci v trojnem razdelku: v 1. razdelku ali kurzu je bilo konec leta 14, v 2. 4, v 3. 19 učencov. V Terstu so skorej po vsih cerkvah več ali manj slovenske pridige in kersanski nauki; iz tega ozira, da tedaj odraščeni Teržačani toliko slovenšine potrebujejo, bi se utegnili soditi, da bi se smelo tudi v šolah na njo več ozira imeti, in gotovo bi bilo prav in spodobno, da bi se tudi slovenšina ko zavezna tvarina učila. Gotovo bodo modri možje in okolišine na to pripravili, ker nikomur ni v prid, da bi se Slovenci italijančili. — V gimnazialni zgodovini se nahaja med drugim ta le prigodek: „2. maliga travna je za sušico umerl 13letni učenec 3. razreda Edvard Corsig (beri: Korsic), sin tukajšnjega šolskega učenika. Bil je izgled pobožnosti in pridnosti in se prigovarjanje zdravnikov ga ni moglo zderžati, da bi ne bil svojih šolskih dolžnost do poslednjega časa pred smertjo, ktere je z detinsko ljubeznijo v Božjo voljo pričakoval, na tanko spolnoval. Ginljivo je pisemce, ki ga je še na smertni postelji pisal svojim bratom in sestricam in jih je opominjal k ljubezni in pokoršini do Boga, in do njih dobriga očeta, kakor tudi de naj bodo stanovitni v čednosti.“

Iz Gorice 22. kim. — Duhovne vaje za duhovnike, ktere je bila „Danica“ omenila v predzadnjem listu, so bile res kvaterni teden od 17. zvečer do 21. zjutraj t. m. Vdeležilo se jih je 74 duhovnikov, in med njimi tudi sami prevzvišeni v. č. g. nadškof, ki so s kratkim ogovorom vaje pričeli in sklenili. O. Schneeweiss, jezuit, ki jih je vodil v semeniški kapeli, je krepek in čverst na telesu, pa še krepkejši, čverstejši in serčniši v besedi. Iz njegoviga gorečiga govorjenja se povzame, kako serčno rad bi vse merzlo odpravil in vnel, — vse temno pregnal in razsvetlil, — vse lahkomisljeno odpihnil iz sere delavcev v vinogradu Gospodovim ter jih opasal z vsim potrebnim orožjem, da med tem, ko drugim pravo pot kažejo, je sami ne zgrešijo. — Premišljeval je najpred o cilu in koncu človeka, posebno duhovnika na svetu, dalje o poslednjih rečeh, o zgubljenim sinu, in o nar svetejšim Zakramentu sv. Rešnjiga Telesa, in sklenil je svoje ogovore z naukam o dušni gorečnosti duhovnika po zgledu našiga učenika Jezusa Kristusa. Mislim, da so vsakimu posebno dopadle njegove pastirske podučevanja, ki jih je imel od 3 — 4 popoldne. Skazal je namreč, da duhovnik mora biti: 1) mož zatajevanja samiga sebe, 2) mož vere in sv. učenosti in 3) mož molitve. Naši duhovšini sploh je č. o. Schneeweiss jako vstregel; s težkim sercam se je od njega poslavljal segaje mu v roko, sama pri sebi pa spoznavaje: „Dobro, pač po-

trebno je, de človek se saj kakšinkrat loči od sveta in resno gré sam v se."

Začudovanja vredna je pa njegova neutrudljivost. Komej pridši od duhovnih vaj, ki jih je vodil v Slatini za duhovne lavantinske škofije, se jih je pri nas lotil in pridigal dan na dan po 4 ure za duhovnike in vmes po dvakrat na dan pri šolskih sestrah v zavodu gluhonemov. In se ni še prav oddahnil, ko je precej po dokončanih vajah popotoval v Gradec, kjer se bo nek enakiga sv. opravila za ondotno duhovščino poprijel.

Pri vsim svojim trudenji je vender č. g. o. Schneeweiss vedno veseliga sereč in vedriga obličja bolj kot de bi se gostoval v sredi kdo vé kake posvetne mehkužnosti; vidi se, de mir in veselje mu izhaja od Njega, kteriga vedno oznanuje, brez kteriga ni čistiga veselja na svetu. Oh koliko plačilo pač čaka take mož z neogibno potrebnim sv. namenam, ki jim ga je njih začetnik, redovni oče sv. Ignaci preserčno priporočal, rekoč: „Vse k večji časti Božji in dušam v zveličanje!"

Pri tej priložnosti se spomnim neke protestanske knjige, po nevrednim imenovane „Stunden der Andacht," pa prav za prav bi se mogla imenovati „razdjanje vse pobožnosti in vere v Kristusa;" zakaj učijo se v nji nauki, ki so pravi Kristusovi veri naravnost nasproti. Med drugim spisač te knjige tudi, kolikor le more in zna, napada, pika, obrekuje red čč. oo. jezuitov, pravo podpora katoličanstva, ter sklicuje v zaroto zoper njih ves svet, berž ko bi bilo mogoče, iztrebiti in zatreti njih seme kot seme kačjiga zaroda. Bolje bi pa taki rjoveči obrekovavci poskerbeli za svoje zveličanje, ako bi le stoterni del svojiga truda, ki ga potratijo v spisovanje takih peklenskih obrekovanj, obrnili v spremljevanje kakiga jezuita po njegovih apostolskih potih ter ga zvesto poslušali, poleg tega pa tudi se sv. Duhu priporočali, de bi jih razsvetlil in ogrel za sv. resnice Jezusove; — in zgroziti bi se pač mogli nad svojo slepoto, nad svojimi naklepi in bruhanjem zoper sv. Cerkev in zoper vv. čč. sinove sv. Ignacija, ko bi od blizu njih djanja vidili.

Sliši se, de se bo č. o. Schneeweiss prihodnji postni čas zopet k nam vernil obhajati postne nemške pridige. To je pač želeti. Vstreglo bi se gotovo vsim nemško izobraženim deržinam.

Iz Gorice 23. kimovca —*— Danes zjutrej okoli 8mih so preč. naš nadškof posvetili v mašnike šest bogoslovcev, to je: gosp. Koron-a Franca in Kuštrin-a Jan. iz 4. leta; gosp. Bizjak-a Jakopa, Pusič-a Jož., Sniderčič-a Andr. in Tomanin-a Vincencija iz 3. leta.

Eden iz 4ga leta je pred subdiakonatom prostovoljno odstopil.

Razgled po kersanskim svetu.

Na Dunaji so prijatli šole in mladosti napravili družbo sv. Jožefa Kalasanskiga za razširjanje dobrih spisov za mladost. Razširjala bo družba le take spise, ki jih cerkveni višji spoznajo primérne za mladost.

V Kalksburg-u, jezuitarskim vstavu pri Dunaji, je bilo letas 142 učencev, ki so dvakrat v letu, v začetku in veliki teden, imeli z nar večim pridam duhovne vaje, in tudi šmarničniga in sv. Alojzija opravila so se skorej vsi učenci radovoljno vdeležili.

27. kimovca je dvestoletnica, kar je sv. Vincencij Pavlan umrl. Ta angel usmiljenja je bil l. 1737 med svetnike prištet in njegova dvestoletnica gotovo ne bo brez spodobniga obhajanja po dotičnih krajih oddonela.

Napadavcam na konkordat, ali pogodbo našiga cesarja z Rimam zastran cerkvenih reči, je v deržavnim svetu minister grof Thun moško odgovoril. On pravi, de si v čast šteje, de je pri sklepanji konkordata pripomogel. De je konkordat djanje pravice do katoliške Cerkve. . . De je bilo djanje visoke pravice, jo rešiti spón, v ktere jo je

bil poprejšni čas vpregel, in ji poverniti pravice, ki se ji spodobijo. Terditev, de se s konkordatam v pravice družih verstev zastran šolstva sega, pravi minister je kriva, ker tukaj je veljalo načelo: „Suum cuique," vsakimu svoje itd.

Gerdina so te dni na Dunaji zasačili in zaperli, ko je ravno mislil za 22.000 gold. šestice po železnici v ptujo deželo poslati.

Kako strašno se stari modras satan nad čč. oo. jezuiti serdi, se vidi tudi iz tega, de je svoje tlačane, namreč zaveržene ljudi našantal in so v lepo kapelico jezuitov v logu pri Kalksburgu ponoči s silo prederli, vse v nji poterli, kakor kozli pohodili, kakor svinje poskrunili, samo britko martro poskodovali! — Kako plačilo jim pač pripravlja japica satanaš za to slavno postrežbo? — „Kaj nam pomaga vediti, de je poslednja sodba?" se vpraša v katekizmu.

V Pragi je bil od 24. do 27. veliki zbor katoliških družb, kjer so se pošteni katoliški možje iz vsih strani gotovo zastran imenitnih reči katoliškiga življenja dogovarjali in posvetvali.

Iz Olomovca. „Hlas" je razglasil osnovo imenitnih slavnost ktere so se pretečeno nedeljo, 22. kim., zavolj sv. Janeza Sarkandra pričele v stoljni cerkvi v Olomovcu. V saboto popoldne ob 4 so bile pontifikalne večernice z blagoslovom, zvečer ob 7 prenašanje svetinj mučenca sv. Janeza Sarkandra iz cerkve sv. Mihela v stoljno cerkev, potem cerkvene molitve s pontifikalnim blagoslovom. V nedeljo je bilo po molitvah branje papeževiga pisma, de je Janez Sarkander med blažene pristet, potem zahvalna pesem med odgrinjanjem postave tega marternika, počesevanje svetinj od duhovstva, velika maša in nemška pridiga v cerkvi, česka pa zunaj cerkve. Popoldne ob 2 zopet pridiga, slavne večernice, procesija in blagoslov s svetinjami. V ponedeljek zjutraj pridiga česka, ob 10 nemška, po vsaki pridigi slovesna sv. maša. In tako so se verstile opravila in pridige dalje do torka zvečer. Za te dni so bili sv. Oče tudi popolnoma odpustke podelili.

V deržavnim svetovavstvu in po časnikih se sliši zopet glas na glas: „Versko ravnopravnost!" Škof Strossmayer, kardinal Raušer in Gegenwart pa so nadležnikom spricali, de je protestanska cerkev na Avstrijskim svobodnejši mem katoliške. Tako na pr. ima v katoliški Cerkvi volitev škofov in vikših škofov, korarjev, profesorjev cesar v roki. Velike bogoslovne zaklade deržava vpravlja, in še marsikaj družiga, čez kar bi druge verstva v enakim stanu tožile in tožile, de bi ne bilo konca in kraja. Druge verstva pa so v Avstrii v takim stanu, de je le vošiti, naj bi vsi katoličanje po nekatoliških deržavah v ravno takim stanu bili. Naj bi protestantje pomislili, kako se godi katoličanam na Angleškem, Holanskem, Švedskim, Norveškem in tudi na Pruskim, zlasti pa na Badenskim, v Meklenburg-Strelicu in po manjših saksonskih knežijah; gotovo bi se mogli zavoljo svoje nadležnosti sramovati. Na Švedskim katoličane zavolj vere na galeje pošiljajo; v Meklenburgu katoličanje, zunaj v treh krajih, še pri sv. maši ne smejo biti! To je gotovo gerši in hujsi kakor na Turškem. Na Badenskim protestanska deržava katoliški Cerkvi še njeniga premoženja iz rók ne dá, je ravno sklenjeno pogodbo (konkordat) prekucnila, in skorej iz samih protestanskih svetnjakov zbrani deželni zbor zastran katoliške Cerkve razločuje! — Ker se pa tudi večkrat nameri, de zmotene po resnici žene in v katoliško Cerkev prestopajo, de bi se zveličali, torej imajo ti možje in časnikarji dosti ogovarjati in preganjati neko „Proselytenmacherei," ki bi se utegnili vprašati, če ni nar večkrat le „Proselytenlügenerei" od strani unih nadležnikov. Za to stran pravi deržavni svetnik škof Strossmayer: „Katoliška Cerkev stori, kolikor more, de bi resnica zmagala, zaverže pa vsakteri način in početje, ki ni dopušeno in posvečeno z zgledam in ukam v evangeliu." — Od vsesplošne

ravnopravnosti pravi „Gegenwart“: Povsod „zenačenje verstev v pravicah“, povsod Elyen-i v ogerskim, slovanskim, vlaškim itd. jeziku. Koliko vender naši dnevniki vedo! Kdo so tisti, ki „zenačenje verstev“ tirjajo, kdo so ti vredniki, kateri si dajo take spise pošiljati? Brez sovražljivosti jo rečemo, judje so. In rečemo jo dalje: Oni si mislijo z „zenačenjem verstev“ zenačenje judovstva s katoliško Cerkvijo. Pretvezo k temu morajo protestantje dati itd.

Pruski sicer protestanski list „Kreuzzeitung“ vpira oko na „tri besede“, ki so stariga Napoleona zmlinčile in so tudi zdaj premisljiva vredne, namreč: zveza, zoper bonapartizem in papež. „Kreuzzeitung“ dokazuje, da bo konec zopet evropejska zveza, ki jo bo zganjalo zoper vanje ljudstev do bonapartizma (napoleonstva); od tretje besede pa pravi dalje: „Ko je bil 6. mal. serp. 1809 francoski general Radet s trumo vojakov zazidane vrata papeževiga dvora v Rimu prederl, švajcarski straži orožje vzel, in je pri pisavni mizi sedečemu papežu na povelje Napoleonovo veleval, da naj se svetni vladi odpove, je rekel Pij VII.: Ne! Silili so ga, skoz ubito okno v zapert voz stopiti, in peljali so ga s silo čez Florenco in Grenoble v Savono in poslednjič v Fontainebleau. Na francoski meji je odpravo žandarski oficir prevzel, in ta je svojiga jetnika na bližnji postaji zročil drugimu žandarskemu oficirju. V primanjkanji družih papirjev vzame prvi navadni izkazni list za odpravo hudodelnikov in sumljivih ljudi, in njegov tovarš mu je mogel na njem izpričati: „Oddal. Eniga papeža v dobrim zdravju.“ In čez pet let je tako zdelovani, vjetničeni, zasramovani Pij vender le ko vladar v Rim se vernil, v tem ko je njegov ječar (Napoleon) na otoku Elbi njemu prisiljen sosed bil! — Tudi Pij IX. govori zdaj: „Ne!“ — Mogeče je, da bo tudi on „v dobrim zdravju“ od žandarske postaje do postaje spremljan. Čisto gotovo pa je, da on ali pa njegov naslednik bo vender zopet vladaril. Papež — je tretja beseda. Zares obhaja rovarstvo toliko prevzetnih zmág, se masti pri polni mizi in njegovi prijatli imajo upanje do pomizja. Danes! — morebiti tudi jutri in še marsikateri dan, ker Božji mlini počasi meljejo. Ali tenko meljejo.“

V tacih britkostih, kakor so zdaj, se pokaže, kje de je čisto zlato, kje so demanti in dragi kamni založeni. Prav bogata francoska gospa, vdova in mati ediniga sina, je poslala tega sina v Rim v vojašino, ter ga je darovala sv. Stolu rimskemu v zastavo svojiga česčenja. Dali so ji na znanje, da to je preveč, in se reče, njeno tako visoko žlahtno rodovino v nevarnost postaviti, da bo izmerla, ako se mladenč kaj naključji. Ona pa je odgovorila, da bi bila to nar lepsi slava, katero si je v stanu ujena hiša pridobiti, ako bi z marternikam ugasnila. — Pred več dnevi je prišel tudi nemški grof Metternich z dvema sinama in ju je zapustil ko prosta vojaka papeževi vojni, in pa tako, da ne bota jemala nič plače. Hotla sta očeta v Rimu pridrževati, da naj bi mestne znamenitosti ogledal. „Nisim zato prišel,“ je odgovoril, in hitro je zopet se vernil v Nemčijo. — Neki knez iz Belgije je vse tri svoje sine pripeljal sv. Očetu, in je hotel, da naj stopijo v vojašino za prostake. Sv. Oče so bili do solz ginjeni, in so tišali v kneza, da naj saj eniga svojih sinov obderži in domu pelje. Oče se brani, pa se vender poslednjič da pregovoriti. Zdaj nobeden mladenček ni hotel svojih bratov zapustiti, in se le po precej dolgim poganjanji so zamogli nar mlajšiga pogovoriti, da je voljo sv. Očeta spolnil in zopet domu popotoval. —

Sveti oče, kakor „Gegenwart“ piše, so večiko izobčenje ali preklicanje (po imenu) izrekli nad Viktor-Emanuelom in njegovimi ministri. Naj si zaslepljeni kralj, ki je lakomno segel v posest sv. Petra, sam pripiše šibe, ki ga bodo zadele.

Sardinski novi ropi. Ko se je volk hotel lepiga delati in vender tudi jagnje požreti, se je izgovarjal, da mu jagnje vodo kali. Tako je storil tudi Kavur. Tirjal je v Rimu de naj papež ptuje vojake odpravijo. Kardinal An-

tonelli pa mu je odgovoril, da je vsakim vladarja dopušeno, ptuje kardela imeti, toliko bolj papežu, kakor očetu vsih narodov; — da zgodovina vé, s kakimi zvijačami in potuho je od laških ljudstev izsiljeno, da so za združenje s Sardinijo glasovale, in kateri pomočki so sedanje razdjanje napravili; — da grof Kavur nar bolj vé, od kod so prihajali denarji, orožje in vsakteri pomočki, da se je na Rimskim punt podžigal; — da se torej Kavurjevo tirjanje: „naj bi vse papeževe vojne se izorožile,“ s pravično nejevoljo zaverne, in da on v imenu Njih svetosti upor stavi (protestuje) zoper zažugane sardinske nasilstva, k čimur ni Piemontu nikakoršna priložnost dana. — Tudi bo neki kardinal vladarstvom v posebnim pismu razjasnil, da sprejemanje radovoljcev v papeževe kardela, čez kar se Piemont pritožuje, se je zgodilo na francoski in avstrijski svet. — Vse te lakomnosti ni nič pomagalo praviti. Piemontski general Cialdini je bil v rop izvoljen; svojim vojakom v povelji napové, kam de jih bo peljal, namreč, nad „razbojnsko trumo pijanih ptujcev in kupljenih potuhnenih morivcov.“ Tako sardinski general imenuje papežovo vojsko, ki je branila, kar se ni bilo papežu poropaniga. In res je ta ropar 11. t. m. kar neprevidama mejo prestopil, preden se je moglo misliti, in ko papeževe male kardela sem ter tje po mestih za vojsko še niso bile zedinjene. De ga takó mala papeževa armada ni mogla ustaviti, desiravno se je serčno vojskovala, se je tolikanj manj čuditi, ker na tako nesramno tolovajstvo se ni mislila. Po hudih bitvah je torej vzel mesto za mestam in zdaj že terdnjavo Ankono (Jakin) stiska, blizo ktere je bila 18. t. m. v hudi vojski Lamoriciereva mala armada premagana in se je v terdnjavo umaknila. Pravijo, da zunaj Ankone ni nikjer več redne papeževe voje. Kakošen de bo konec, se bo gotovo kmalo zvedilo. Rim francoska vojašina varuje; ne vé se pa, kako se bo vse to zasukalo. Naj bo, kakor koli že bo, Bog je gospodar in bo zanesljivo rop ustavil, ko bo greh kaznovan.

Nektere tehtniši natančnosti od tega ropa so: 17. t. m. sta bila Pimodan in Lamoriciere, papeževa vojvoda, pri Mačérati precej deleč pod Ankono zedinjena in sta sklenila prihodnji dan sardinske kardela predreti, da bi Ankono dosegla. 18. t. m. je bil ta junaški napad, v katerim jih je od obeh strani veliko padlo, pa le samo Lamoriciere je z malim oddelkom (čez 2000 mož) 18. zvečer Ankono dosegel; Pimodan je bil pri tretjim napadu ranjen in je med 18. in 19. umrl. Na Ankono so Sardinci že 17. t. m. streljali, ktera se pa brez čudeža ne more dolgo deržati, zlasti ker tolovajske barke ne pusté živeža vanjo voziti.

Nekteri menijo, da so Piemontezci že na okrog rimske okolice, ker bojé se, da bi jim Garibaldi naprej ne prišel v Rim. Le okrožje rimsko neki mislijo v miru pustiti, ki ga Francozje branijo. Od vsih strani, zlasti tudi od sovražnih, se sliši, s koliko serčnostjo so se papeževe kardela vojskovala.

Napolitanski kralj Franc II. je o svojim odhodu iz Neapelna razglasil milo pismo do svojih podložnih, v katerim nezvestimu ljudstvu svojo očetovsko skerblijivost in ljubezen razodeva, in ob enim upor stavi zoper vse nasilstva in djanja, ki bi se utegnile goditi zoper njegove pravice in njegovo krono. Tode kaj roparstvo za vse to vpraša?

V Neapelnu so bili osrečevavci začeli s tem, da so častitljive očete jezuite iztirali in v cerkveno premoženje s svojimi gerdimi rokami segli, zdaj pa ropajo kralja in njegovo hišo; posestva kraljeve hiše itd. itd. so bile 16. t. m. za narodovno last razglašene.

V Neapelnu je neki odpadnik in še kaj več imel v stoljni cerkvi zahvalno pesem za Viktor-Emanuelove in Garibaldove roparstva. To ni ravno slabo znamenje, ker kaže, da se noben pošten duhoven tega lotiti ni hotel. Tolika gnjusoba v svetišu Gospodovim je očitno le strahovanje za pregrehe. Koliko blagoslova bo taki mož milovanja vrednima ro-

parjenja sprosil, se bo ob svojim času pokazalo. Tode kaže se, da zagrešena Italija se mora sama v svoji gerdobii poprej oplahnuti.

Ruski car je na mnoge vošila poljakam dovolil, da sme učilni jezik v očitnih šolah, gimnazijah iti, v poglavarstvih Volhinii, Kievu, Podolii itd. poljski biti.

Iz Amerike. Naš rojak, mil. škof gosp. Friderik Baraga, popisuje v „Kat. Wahrheitsfreund-u“ v Cincinnati svoje apostoljsko popotovanje od meseca rožnika 1860. Med drugim pišejo od Lopoint-a: „To je bil moj prvi misijon na Gorejnim jezerji, ki sim ga pred 25 leti vstanovil. Tukaj sim zopet 10 dni ostal in vse dela priprostiga misijonarja opravljal. V tih 2 misijonih (Lapointu in ob Gorejnim jezerji) sim 64 ljudi kerstil, in le malo jih je umerlo, odkar jih je bolni misijonar zapustil (v. č. g. Van Pamel, ki se je zavoljo bolezni v Belgijo vernil). Tudi udje naših misijonov se vedno množijo, divji nespreobrnjeni ljudjani pa bolj in bolj odmirajo, tako da je zdaj že malo nespreobrnjenih. — 10. rožnika sim v Lapointu 23 ljudi kerstil in petkrat pridigal, dvakrat dopoldne in trikrat popoldne. — Ko sim bil tukaj vse opravil, sim se podal v rudniško mesto Minesota. ... Ob rudniku Minesota sta bila pretečeno zimo dva duhovna, g. Martin Fox, Prus, in g. Janez Čebul, Krajec iz ljubljanske škofije. G. Čebula sim precej po njegovim prihodih pretečeno jesen poslal v Minesota, da naj bi se ondi angleško in francosko učil, in prijel se je s toliko pridnostjo in s tako prečudnim vspeham tih jezikov, da zdaj že 3 mesece v angleškem in francoskim jeziku spoveduje in pridiguje. — V manj kot 6 mesecih se je tih jezikov dobro zučil, ki jih poprej skorej nič ni vedil; vsi smo se temu prav močno čudili, ker kej taciga še nismo doživeli. — Zdaj sim ga v Lapointe poslal, od kodar bo tudi Gorejni jezer in druge manjši misijonisa oskerboval. V Minezoti mu indijanskiga jezika ni bilo treba, v sedanjih misijonih pa ga ne more pogrešati. Upam, da s svojo previdnostjo in dobro glavo za jezike se bo indijansine zadosti hitro naučil ter bo zamogel brez tolmača pridigati.“ Potem ko so bili ta štacijon obiskali, so se vernili na svoj sedež v Šmarijo (Sante-Sainte-Marie); čez 2 ali 3 dni pa so šli južni del svoje obširne pa malo obljudene napolindijanske škofije obiskovat.

Domače duhorne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Skerb za stanovitnost v dobrim. Tri reči storé, da je človek v dobrim stanovit: žalost zavolj pretečeniga, strah pred padcam, in ljubezen do noviga življenja. — Pervo tedaj, kar spokornika v dobrim ohrani, je žalost zavolj pretečeniga, ker premišljuje: 1. hudo sim delal, 2. malo dobrija sim storil, 3. kar sim dobrija storil, sim slabo storil.

1. Hudo sim delal. Pogled v bukve svojiga življenja, preštej dneve, tedne, mesce in leta, kolikor si jih že preživel; izloči tiste, ki si jih v Božjo službo, in tiste, ki si jih za svet obračal, primeri oboje in prevdari, kaj si delal, komu si služil, za kaj si se prav za prav prizadeval? Ne rečem, če ne bo po taki primeri tvoje serce z britkostjo napolnjeno, boš kruh kakor pepel jedel in s solzami močil svojo posteljo.

Oglej pa tudi v ogledalu svojo dušo in njene moči, prevdari, kolika je popolnamost tvojiga duha, kako vajeni so tvoji počutki za pota Božje, po kom tvoje čutilo teži, kje se tvoje misli narajši mudé, kod tvoj spomin hodi, kaj tvoj um dela in presoja, kam se tvoja volja nagiba? Vidil boš po taki preskušnji rano nad rano, slabost nad slabostjo v svoji duši; vidil boš bolečine, ki niso obezane,

otekline brez hladila, pušave brez mokrote, drevje brez zelenja in sadú.

Postavi se od delec pred Gospoda in reci: Jez nisim kakor drugi ljudje! Drugi so pobožni, goreči, močni v dobrim, zmerni in čisti. Oh! kakošim sim pa jest! Drugi Boga ljubijo, jest imam mlačno serce. Drugi so zaupljivi do Jezusa in ne morejo tedna brez sv. Obhajila preživeti, meni cele mesce mar ni ne spoved, ne sv. Obhajilo. Drugi zgodej vstajajo in prvih maš pristrežejo, jest svoji nemarnosti služim in se mi k večimu na delo mudí. Drugi revežev íšejo, da jim postrežejo, jest nad njimi godernjam, ko mi pred oči pridejo. Drugi si sami zatajevanj íšejo, jest sim jih nejevoljin, ko mi jih Gospod pošlje. Drugi si zaklade za večnost nakladajo, jest le na časno mislim. Gorje meni! Če vse Božje zapovedi premislim, kdo sim, koliko jih do čistiga spolnujem? Hinavec, služabnik posvetnih malikov, mehkuznik, lenuh, tat, poterta posoda, sramota kersanstva sim. Tako je bilo moje življenje, tako moje djanje. — Ako pa to premišljevanje tvoje serce z britkostjo napolnuje, imaš pomoček, da zamoreš britkost v sladkost spremeniti; spovej se skesano svojih zanikernost, in balzam se bo jel cediti po tvojih ranah, v tvojim sercu bo kakor sladek med, skoz tvojo dušo bo pihljalo, kakor hladivni vetrič.

Duhorske zadere.

V ljubljanski škofii. Naslednji gg. so postavljeni in prestavljeni: Anton Brodnik, učenik kersanskiga nauka v Zagrebu, za duhovniga pomočnika v stoljno cerkev v Ljubljano; Mat. Jereb, prefekt v Alojzjevišu, v Sostro; Henrik Zagorjan, prefekt v Alojzjevišu, k sv. Duhu; Jožef Rogač, dohtar sv. pisma, v Boštanj; Prim. Peterlin, od ondot v Ipavo; Tom. Šlibar, iz Šmartniga pod Šmarno goro v Šentjuri; Jožef Malnersič, iz Prečne v Šmartno pod Š. g.; Jan. Judnič, iz Toplice v Getenice za namestnika; Nace Böhm, od sv. Petra (b. W.) v Toplice; Mih. Skubic, iz Knežaka k sv. Petru; Ant. Hočevár, novoposvečenec, v Knežak; Mat. Torkar iz Zagorja k sv. Petru v Ljubljano; Lor. Kristofič iz Šentvida pri Žilicah v Zagorje; Fr. Bogataj, novoposv., v Šentvid p. Ž.; Fr. Pleško, iz Čemšenika v Šentmihel pri Novim mestu; Martin Povše iz Šentlorence ob Temenici v Čemšenik; Jan. Babnik, novoposv., v Šentlorence o. T.; Fil. Cvek, iz Svibnja v Stari terg pri Poljanah, za zgodnjika in 2. duh. pom.; Ant. Kazin, iz Cirkelj v Vinico; Šim. Pleničar, iz Vinice v Méno peč; Nace Gregorič, semeniški duhoven ali predposvečenec, v Faro pri Kostelu; Mat. Erjavec predposv., v Černi verh pri Ipavi; Andr. Šare, iz Trebelniga k Fari pri Idrii; Mih. Zupan, od Fare p. K. v Trebelno; Jožef Kogej, namestni učenik v c. k. ljublj. gimn., v Teržič; Jak. Vindišar, od sv. Trojice pri Teržišu v Škocijan pri Turjaku; Jan. Juvan, novoposv., v Cirkle; Ant. Anžur, s Černiga verha p. I., k sv. Trojici p. T.; Jožef Kresč, predposv., v Barovnice; Henrik Šparovic, iz Barovnice v Svibenj. — Umerl je 2. t. m. v Škofji loki g. Peter Šlibar, Mavniški lok. v pokoji.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon.

Dobrotnica 2 gold. — Iz Ternoviga na Notranjskim 3 dvajsetice. — Z Rake 12 gl. 40 kr. — Dobrotniki 10 gl. Za Ameriko neki gosp. 15 gold., drugi 10 gold. Za pogorele Oberšane: G. B. B. 1 gold. — Neimenošana dobrotnica 10 gold. — Dve dobrotnici 30 gold.